

İÇİNDEKİLER / TABLE OF CONTENTS

Veda Yerine – Sylvia Tiriyaki, 1

Instead of Farewell – Sylvia Tiriyaki, 2

Denktaş Artık Yok – Mensur Akgün, 2

Denktaş No More – Mensur Akgün, 4

Kıbrıs konusu ile ilgili GPoT yayınları / GPoT publications on Cyprus, 6

Kıbrıs konusu ile ilgili dışardan yayınlar / External publications on Cyprus, 6

VEDA YERİNE

Sylvia Tiriyaki

Küresel Siyasal Eğilimler Merkezi'nin (GPoT) Yardımcı Direktörü

İnsanlık tarihi sadece birkaç gerçek lidere sahip. Vefat ettiklerinden uzun zaman geçse de onları hatırlarız. Siyasi görüşleriyle katılsak da katılmasak da, bu dünyadan ayrıldıklarında hepimiz durup onları düşünürüz. Çünkü ruhlarıyla birlikte cesaretleri ve karizmaları da bu dünyadan ayrılmış olur.

Bir insan, sonradan lider olamaz, lakin doğuştan liderdir. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş da gerçek bir liderdi ve her zaman öyle olacaktır. Biz ve çocuklarımız, konuşmalarını ve kitaplarını okuyup dünyaya bakış açısını ve siyasi icraatlarını incelemeye devam edeceğiz. Onun enerjisi, zekası ve neşeli karakteri karşısında her zaman büyüleneceğiz.

Sayın Denktaş'ın vefatıyla Kıbrıs konusunun yürüyen kütüphanesi de aramızdan ayrılmış oldu, çünkü Cumhurbaşkanı Denktaş kadar Kıbrıs sorununun ince ayrıntılarını bilen ve anlayan pek çok kişi yoktur.

Sayın Denktaş sadece cumhurbaşkanı olarak değil, aynı zamanda çok sevilen bir baba, dede, eş ve kayınpeder olarak da özlenecektir. Ailesine içten ve samimi duygularıyla baş sağlığı diliyorum.

Mükemmel bir avukat ve Kova burcu olan Rauf Denktaş'ı her zaman özleyeceğim.

INSTEAD OF FAREWELL

Sylvia Tiriyaki

Deputy Director of GPoT Center

There have been only handful of real leaders in human history. We remember them all a long time after their deaths. Whether or not we agree with their political views, we all take a note when they leave this world. It is because together with their souls leaves their courage and charisma. The world will feel the deficit of these values until the next real leader is born.

One cannot become a leader. It is a process of being, not becoming. President Rauf Denктаş has been and always will be one of these rare individuals. We and our children will keep reading his speeches, books and analyze and discuss his worldviews and political actions. We will stay mesmerized by his stamina, wit, and joyful spirit.

With Mr. Denктаş a living encyclopedia of the Cyprus issue has departed. There are not many people who know and under-



Rauf Denктаş (fifth from right) in a group picture with GPoT Center staff and other participants of a meeting on Cyprus (2007).

Rauf Denктаş (sağdan beşinci) GPoT Merkezi ekibi ve Kıbrıs toplantısına (2007) katılanlarla beraber grup fotoğrafında.

stand the nuances of the Cyprus problem as well as President Denктаş did.

As President Denктаş has passed so too has a dear father, grandfather, husband and father-in-law. My deepest sympathy goes to his family.

I will always miss the great lawyer and Aquarius Rauf Denктаş.

DENKTAŞ ARTIK YOK

Mensur Akgün

Küresel Siyasal Eğilimler Merkezi'nin (GPoT) Direktörü

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denктаş 13 Ocak 2012 Cuma günü kurduğu, savunduğu ve ayakta tutmak için son nefesine kadar mücadele verdiği ülkesinde hayata gözlerini yumdu. Artık fikirleri konuşacak, yazdıkları okunacak, hakkında çok daha kapsamlı çalışmalar yapılacak.

Ama görünen o ki Kıbrıs sorunu o olmadığı halde çözülemeyecek. Oysa ben de

dahil Türkiye'de ve dünyada pek çok insan çözümün önündeki en büyük engelin yıllarca Denктаş olduğuna inanmış, iktidarı bırakması halinde çözümün sağlanacağını düşünmüştük.

Bilindiği gibi Denктаş, 17 Nisan 2005'de yapılan seçimlerde aday olmayarak cumhurbaşkanlığından, dolayısıyla da toplum liderliğinden ayrıldı. Yerine Kıbrıs tarihinin en çözüm isteyen, Rum tarafına

en fazla güvenen lideri Mehmet Ali Talat Cumhurbaşkanı seçildi. Talat ise muhatabı ve siyaset yoldaşı Dimitris Hristofyas ile onlarca tur görüşme gerçekleştirdi.

Ancak Hristofyas'ı üstünde uzlaşmaya vardıkları noktaları açıklamaya dahi ikna edemedi. Ardından seçim oldu. Talat kaybetti, Eroğlu kazandı. UBP liderinin eski referansları yüzünden çözümü desteklemeyeceği zannedildi. Fakat Eroğlu tam tersi bir tutum takındı ve görüşme masasına güçlü bir ekiple oturdu. Kudret Özersay'ı baş müzakereci tayin etmesi bile kendine başına sembolik önemdeydi.

Yine de çözüm bugüne dek mümkün olmadı. 22 Ocak'ta New York'ta yapılacak görüşmelerden de bir sonuç çıkmasını kimse beklemiyor. Taraflar BM Genel Sekreteri ile görüşmeye laf olsun diye gidiyor. Rum tarafı uzlaşmaya, bir arada yaşamaya ne yazık ki hazır değil. Rumlar Denktaş'ı reddettiği için eleştirdiğimiz Annan Planı'nın benzeri bir planının masaya konmasını istemiyor. Zaman kazanmaya çalışıyor.

Bizler ise hala Denktaş'ın plana hayır dediğini hatırlayıp, Rum tarafının yüzde 75 küsurunun 24 Nisan 2004 referandumunda hayır dediğini unutuyoruz. Halbuki Annan Planı'nı beğenmeyen Denktaş daha önceki BM Genel Sekreter-

leri tarafından hazırlatılan taslaklara destek vermişti. Rumlar ise 1974'den bu yana hazırlanan hemen hemen tüm önerileri reddetmişti.

Şimdi Rum tarafı Denktaş'ın yerine Cumhurbaşkanı Eroğlu'nu o da olmazsa Başbakan Erdoğan'ı ikame etmek istiyor. Fakat belli ki Denktaş'ın çözümsüzlükle özdeşleştirilmesinden ders çıkartan yeni KKTC Cumhurbaşkanı'nın çözümsüzlükle eşleşmeye hiç niyeti yok. Dünyaya hep olumlu mesajlar veriyor, görüşmelerde ilerleme kaydedildiğini söylüyor.

Erdoğan ise Türkiye'nin Rum tarafını tek başına muhatap kabul etmeme politikasına uygun hareket ederek Hristofyas ile görüşmekten, onun kendisini sorunun içine çekme çabalarından itina ile kaçınıyor. AB üyelik umudu kalmamış Türkiye'nin zaten gereğinden fazla Kıbrıs üstüne eğilmesini, çözüm için 2004'de olduğu gibi şartları zorlamasını beklemek gerçekçi değil.

Görünen o ki Kıbrıs'ta BM parametrelerine dayanan, iki kesimli ve iki toplumlu çözüm gerçekleşmeyecek. Yerine Denktaş'ın hayatı boyunca istediği şey olacak. Kıbrıslı Türkler egemenliği tanınmış, kendilerine ait bir devletin çatısı altında yaşayacak. Bu da, Türkiye başta olmak üzere tüm taraflar için zor olacak, ama



Rauf Denktaş (soldan ikinci), GPOt Merkezi tarafından Kıbrıs'ta 2009'da organize edilen ve Michal Moran ile kendisinin hazırladığı "Cyprus: Unity and Difference" kitabının tanıtımında. Yayın, Profesör Moran ile Cumhurbaşkanı Denktaş'ın arasında geçen mektup yazışmalarından oluşmaktadır ve GPOt Merkezi'nin websitesinden indirilebilir:

<http://gpotcenter.org/dosyalar/Cyprus-Unity-and-Difference.pdf>

galiba olacak. Denктаş ise oralarda bir yerlerden bize bakıp yüzünden hiç eksik

olmayan gülümsemesiyle “Ben size dememiş miydim?” diyecek...

DENKTAŞ NO MORE

Mensur Akgün

Director of GPoT Center

Rauf Denктаş, the first president of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), passed away on Friday, January 13th, 2012 in the country that he had founded, defended and struggled to sustain until his last breath. From now on his ideas will speak in his place, his writings will be read, and more comprehensive studies about him will be undertaken.

It appears that the Cyprus problem will not be solved although he is absent. This is despite the fact that many people in Turkey and the world, including myself, had believed for years that Denктаş was the biggest obstacle to a solution, which we thought would be achieved once he left office.

As it is known, Denктаş left the presidency, and with it his role as the leader of the Turkish Cypriot society, by not standing as a candidate in the elections that were held on April 17, 2005. Instead, Mehmet Ali Talat, the leader who in the history of the Cyprus most wanted a solution and trusted the Greek Cypriots, was elected as president. Talat conducted dozens of meetings with his counterpart and political companion, Dimitris Christofias.

However, Talat could not persuade Christofias even to announce openly the points on which they had settled. Afterwards, the elections were held: Talat lost, Eroğlu won. It was supposed that the UBP leader would not back a solution due to his previous stances. Yet, Eroğlu

adopted a completely different attitude and sat down at the negotiating table with a strong team. Indeed, his appointment of Kudret Özersay as the chief negotiator was a symbolic importance in and of itself.

Even so, a solution has not been possible up to the present, and no one is expecting a solution to come out of the meetings that will be held in New York on January 22. The parties will just be going through the motions in their meeting with the UN Secretary General. The Greek Cypriot side is unfortunately ready neither for a settlement nor for the idea of living together. The Greek Cypriots do not want a roadmap similar to Annan Plan – for whose rejection of which we criticize Denктаş – to be put on the table. They are trying to gain time.

We, on the other hand, while still remembering that Denктаş has said “no” to the Plan, forget that about 75% of Greek Cypriots also said “no” in the April 24, 2004 referendum. Indeed, although he did not like the Annan Plan, Denктаş had given support to the drafts that had been prepared by previous UN Secretary Generals. The Greek Cypriots, meanwhile, have rejected almost all the proposals that were prepared since 1974.

Now the Greek Cypriot side is aiming to replace Denктаş with President Eroğlu, and if not with him then with Prime Minister Erođan. However, it is clear that the President of the TRNC, who learned his lesson from Denктаş’s always being

identified with deadlock, does not have any intention of settling for deadlock. He is always giving positive messages to the world, asserting that progress has been achieved during the negotiations.

Erdoğan, on the other hand, is carefully avoiding meeting Christofias and his attempts to pull him into the conflict, in line with Turkey's policy of not accepting to meet one on one with the Greek Cypriot side. In any case, it is not realistic to expect Turkey, which has lost its hope of EU membership, to focus on the Cyprus issue more than the necessary or to push the circumstances for a solution as was the case in 2004.

It appears that a solution based on the UN parameters encompassing the two sides and the two societies will not materialize. Instead, what Denktaş advocated his whole life will come to pass. The Turkish Cypriots will live in their own sovereign state. This will be tough for all sides to accept, first and foremost Turkey, yet it is the probable outcome. Then Denktaş, watching us from somewhere with his ever-smiling face, will say, "Didn't I tell you so?"



Rauf Denktaş (second from left) speaking at a panel organized by GPOt Center in Cyprus (2009) on the occasion of the book launch of his and Michael Moran's publication entitled "Cyprus: Unity and Difference". The book is a collection of letters exchanged between President Denktaş and Professor Moran and can be downloaded from GPOt Center's website: <http://gpotcenter.org/dosyalar/Cyprus-Unity-and-Difference.pdf>

KIBRIS KONUSU İLE İLGİLİ GPoT YAYINLARI GPoT PUBLICATIONS ON CYPRUS

Kitaplar / Books

Denktaş, R., & Moran. M. (2009). *Cyprus: Unity and Difference*. Istanbul: Istanbul Kültür University. <http://gpotcenter.org/dosyalar/Cyprus-Unity-and-Difference.pdf>

Moran, M. (2009). *Britain and the 1960 Cyprus Accords: A Study in Pragmatism*. Istanbul: Istanbul Kültür University. <http://gpotcenter.org/dosyalar/Britain.pdf>

Moran, M. (2010). *Cyprus: A European Anomaly*. Istanbul: Istanbul Kültür University. http://gpotcenter.org/dosyalar/CyprusAEuropeanAnomaly_MichaelMoran_NOV2010.pdf

Pet'ková, L. (2011). *The Heybeliada Talks: Two Years of Public Diplomacy on Cyprus*. S. Tiryaki, & M. Akgün (Eds). Istanbul: Istanbul Kültür University. http://gpotcenter.org/dosyalar/TheHeybeliadaTalks_TiryakiAkgunPetkova_MAR2011.pdf

Policy Briefs & Policy Updates

Bryant, R., & Hatay, M. (May 2009). *Suing for Sovereignty: Property, Territory, and the EU's Cyprus Problem*. Istanbul: GPoT Center. <http://gpotcenter.org/dosyalar/PolicyBrieff.pdf>

Pericleous, C. (June 2011). *The Turkish Internal Reform and Foreign Policy Shift: Implications for the Cyprus Talks*. Istanbul: GPoT Center. http://gpotcenter.org/dosyalar/PB24_2011_TriInternalReform_Pericleous.pdf

Pet'ková, L. (June 2011). *Republic of Cyprus: Parliamentary Elections of 2011*. Istanbul: GPoT Center. http://gpotcenter.org/dosyalar/PolicyUpdate_RoCparliamentaryElections_Petkova_JUN2011.pdf

KIBRIS KONUSU İLE İLGİLİ DIŞARDAN YAYINLAR EXTERNAL PUBLICATIONS ON CYPRUS

Akgün, M., Gürel, A., Hatay, M., & Tiryaki, S. (2005). *Quo Vadis Cyprus?* Istanbul: TESEV Publications. http://gpotcenter.org/dosyalar/QuoVadisCyprus_TESEV_2005.pdf

Brus, M., Akgün, M., Blockmans, S., Tiryaki, S., Hoogen, T. V. D., & Douma, W. (2008). *A Promise to Keep: Time to End the International Isolation of the Turkish Cypriots*. Istanbul: TESEV Publications. http://gpotcenter.org/dosyalar/APromiseToKeep_TESEV_2008.pdf

Yakinthou, C., & Polili, Ö. (2010). *Reconciliation Through a Common Purpose: Third Party Human Rights in Cyprus*. Istanbul: TESEV Publications. http://gpotcenter.org/dosyalar/ReconciliationThroughCommonPurposeThirdPartyHRinCyprus_YakinthouPolili_EN_DEC2010.pdf